

2013/2014
ETAP SZKOLNY

.....
Kod ucznia

Suma punktów

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Geografii dla uczniów gimnazjów województwa kujawsko-pomorskiego

Instrukcja dla ucznia.

Test składa się z 26 zadań. Na jego rozwiązanie masz 60 minut.
Czytaj uważnie wszystkie polecenia. **Starannie** zapisuj odpowiedzi. W zadaniach wielokrotnego wyboru poprawne odpowiedzi zaznaczaj X na odpowiedniej literze. Jeżeli pomylisz się, literę z X otocz kółkiem i ponownie rozwiąż zadanie. Test wypełnij długopisem lub piórem. **Nie używaj korektora.**

Powodzenia!

*****

Zadanie 1. (0 – 2 p.)

Rysunek przedstawia kartki kalendarza z kolejnych dni bieżącego roku szkolnego z godzinami wschodu i zachodu Słońca w Bydgoszczy.

wschód Słońca _____ zachód Słońca 17:22 CZWARTEK 27 luty 2014	wschód Słońca _____ zachód Słońca 17:24 PIĄTEK 28 luty 2014	wschód Słońca _____ zachód Słońca 17:26 SOBOTA _____ _____ 2014
--	--	---

Na podstawie: <http://www.kalendarz-365.pl/kalendarz/2013>

A – **Uzupełnij** brakującą datę (dzień i miesiąc).

B – **Uporządkuj** podane godziny wschodu Słońca w Bydgoszczy i **wpisz** je na kartki kalendarza.

Godziny: 6:39, 6:36, 6:41.

Zadanie 2. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź.

Następstwem ruchu obrotowego (wirowego) Ziemi jest:

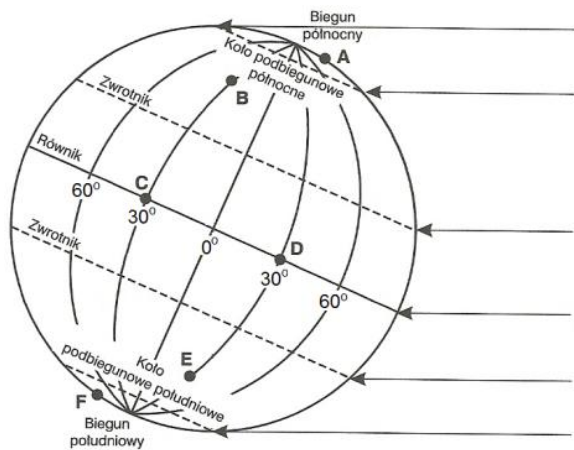
- A – zmiana miejsca wschodu i zachodu Słońca na widnokręgu,
- B – pozorny ruch gwiazd na sklepieniu niebieskim w ciągu doby,
- C – zmiana wysokości Słońca nad widnokręgiem w czasie górowania,
- D – zmiana długość dnia i nocy oraz spłaszczenie Ziemi przy biegunach.

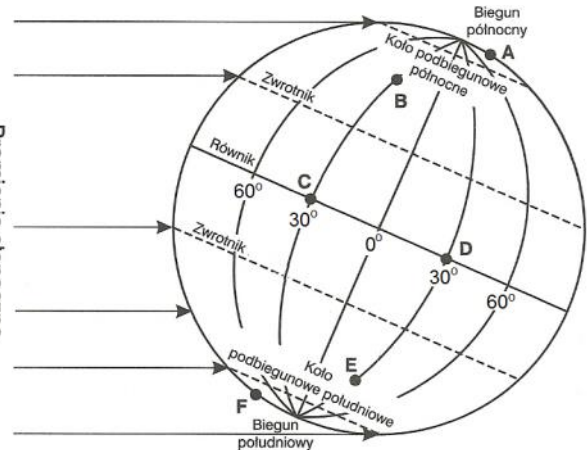
Zadanie 3. (0 – 3 p.)

Rysunki przedstawiają oświetlenie Ziemi w dwóch charakterystycznych dniach roku.

Rys. A

Rys. B

Na podstawie: Wład P., *Geografia, Zbiór zadań*, Wydawnictwo Oświatowe ORTUS, Piaseczno 2006

A – **Wybierz** odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 lub 2.

Rysunek A przedstawia oświetlenie Ziemi w dniu:

A	przesilenia zimowego	ponieważ	1	Słońce góruje w zenicie nad zwrotnikiem Raka
B	przesilenia letniego		2	Słońce góruje w zenicie nad zwrotnikiem Koziorożca

B – Na rysunku A **zakreskuj** obszar występowania nocy, a na rysunku B obszar występowania nocy polarnej.

C – **Zapisz**, jaką literą oznaczony jest punkt położony w strefie umiarkowanej na półkuli zachodniej.

Odpowiedź: .....

Zadanie 4. (0 – 3 p.)

Do poniższych opisów **dobierz** nazwy stref oświetlenia Ziemi. W miejscu kropek **wpisz** numery przyporządkowane strefom.

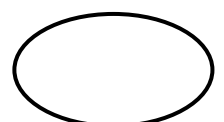
1. strefa międzyzwrotnikowa	4. strefa podbiegunowa północna
2. strefa umiarkowana północna	5. strefa podbiegunowa południowa
3. strefa umiarkowana południowa	

- Strefa, w której Słońce góruje zawsze po północnej stronie nieba - .....
- Strefa, w której Słońce nie góruje w zenicie i nie występuje noc polarna - .....
- Strefa, w której występują najmniejsze różnice w długości trwania dnia i nocy - .....

Zadanie 5. (0 – 1 p.)

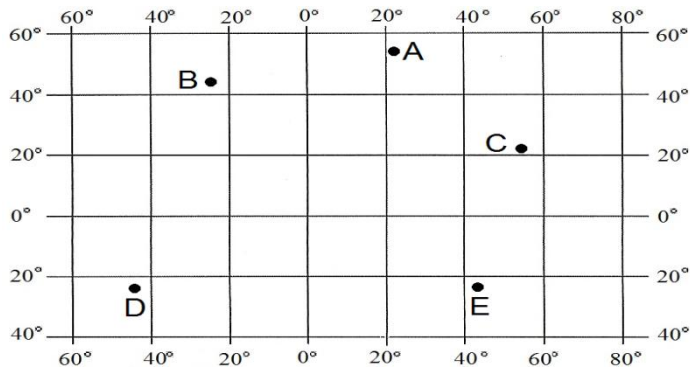
Podaj datę i porę roku w Polsce, gdy w Australii dzień i noc mają taką samą długość, a w następnych dniach Słońce góruje coraz wyżej nad widnokrajem.

Odpowiedź: ..... - początek .....
data pora roku

Zadanie 6. (0 – 3 p.)

Na siatce kartograficznej zaznaczono położenie geograficzne punktów A, B, C, D i E. Obok podano współrzędne geograficzne trzech miast.

Lizbona (39° N; 09° W)
 Warszawa (52° N; 21° E)
 Rio de Janeiro (23° S; 43° W)

A – Do wymienionych miast **dobierz** punkt, który określa ich położenie na Ziemi.

Wpisz obok nazwy miasta odpowiednią literę.

Warszawa - .....

Rio de Janeiro - .....

B – **Wybierz** odpowiedź. Południe słoneczne w Warszawie jest:

A – 2 godziny później niż w Lizbonie,

B – 1 godzinę później niż w Lizbonie,

C – 2 godziny wcześniej niż w Lizbonie,

D – 1 godzinę wcześniej niż w Lizbonie.

Zadanie 7. (0 – 5 p.)

Na podstawie mapy konturowej rozpoznaj ocean i wykonaj polecenia A i B.

A – **Wpisz** nazwy kontynentów, do których należą obszary oznaczone cyframi 1 i 2.

1 - .....

2 - .....

B – **Skreśl** odpowiednią część pogrubionego tekstu tak, aby poniższe zdania były prawdziwe.

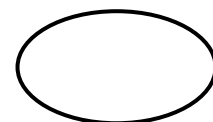
Na tym oceanie występuje Rów **Mariański / Jawajski** oraz **Morze Żółte / Czerwone**.

Do jego zlewiska należą najdłuższa rzeka **Azji / Australii**.

Zadanie 8. (0 – 3 p.)

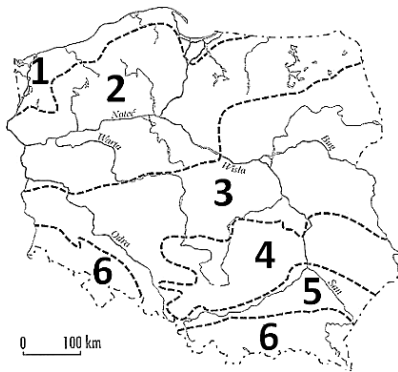
Uzupełnij luki w nagłówkach tabeli nazwami elementów linii brzegowej tak, aby nazwy własne umieszczone w kolumnach im odpowiadały.

.....	.....	.....
Alaska	Arktyczny	Azja Mniejsza
Wielka Syrta	Małajski	Jork
Karpientaria	Baleary	Krym

Zadanie 9. (0 – 3 p.)

Podaną krainę geograficzną **przyporządkuj** do pasa rzeźby dopisując numer z mapy.

..... - Roztocze

..... - Niecka Nidziańska

..... - Kotlina Oświęcimska

Źródło: E. Dudek, J. Wójcik, Geografia 3, Wydawnictwo Edukacyjne WIKING, Wrocław 2006

Zadanie 10. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź.

Które z podanych informacji można czytelnie przedstawić na mapie w skali 1:100 000 000?

- I. Rozmieszczenie stref klimatycznych na świecie.
- II. Lesistość w Polsce według województw.
- III. Rozmieszczenie parków krajobrazowych w województwie kujawsko-pomorskim.

A - tylko I

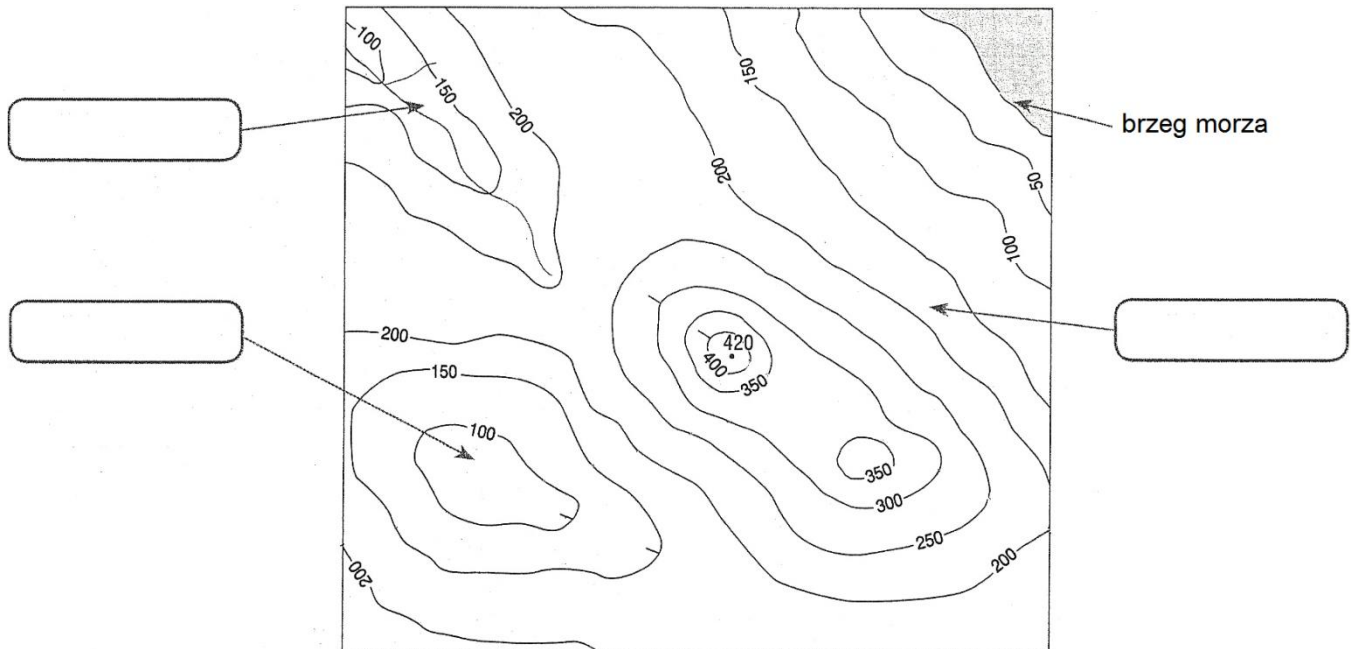
B - I i II

C - I, II i III

D - I i III

Zadanie 11. (0 – 3 p.)

Wpisz w ramki nazwy form terenu przedstawionych na rysunku poziomicowym.

Źródło: *Pomysły na lekcje*, Praca zbiorowa, Nowa Era, Warszawa 2013

Zadanie 12. (0 – 1p.)

Wybierz odpowiedź.

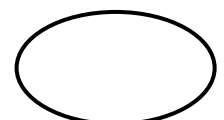
Linie na mapie łączące miejsca o jednakowej głębokości wody to:

A – izohaliny,

B – izohiety,

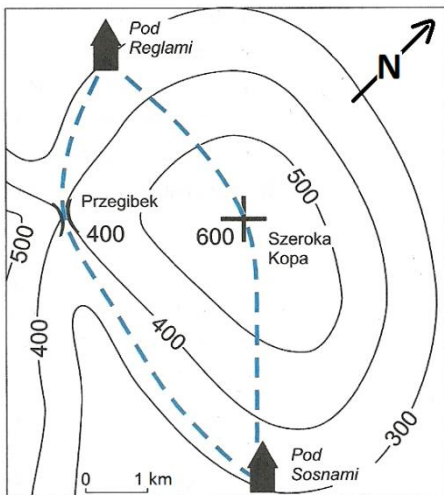
C – izohipsy,

D – izobaty.

Zadanie 13. (0 – 3 p.)

Na mapie zaznaczono dwa szlaki turystyczne ze schroniska „Pod Sosnami” do schroniska „Pod Reglami”. Oba szlaki mają tę samą długość i liczą po 8 km.

szlaki turystyczne
 schroniska
 przełęcz
 szczyty

Źródło: Wład P., *Ziemia, Zeszyt ćwiczeń dla gimnazjum*, Wydawnictwo Oświatowe ORTUS, Raszyn 2000

A – **Uzupełnij** luki w tekście nazwami kierunków geograficznych.

Idąc ze schroniska „Pod Sosnami” do schroniska „Pod Reglami” przez szczyt Szerokiej Kopy najpierw poruszam się w kierunku ....., potem w .....

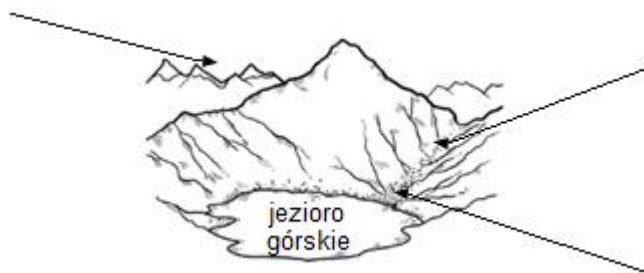
B – **Oblicz**, o ile krócej trwałaby wycieczka przez przełęcz niż przez szczyt, jeżeli:

- przejście 1 km po terenie płaskim zajmuje 15 minut,
- wejście na każde 100 m różnicy wysokości zajmuje dodatkowo 10 minut,
- zejście nie zajmuje więcej czasu niż poruszanie się po terenie płaskim.

Odpowiedź: .....

Zadanie 14. (0 – 1p.)

Podpisz, wyróżnione strzałkami, elementy rzeźby wysokogórskiej: żleb, grań, piarg.

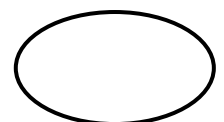

Źródło: *Pomysły na lekcje*, Praca zbiorowa, Nowa Era, Warszawa 2013

Zadanie 15. (0 – 3 p.)

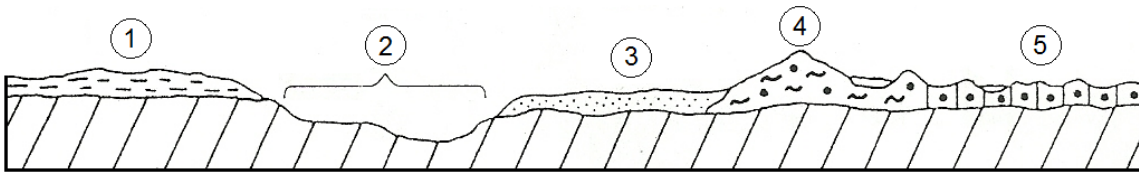
Uzupełnij tabelę.

Czynnik rzeźbotwórczy	Proces rzeźbotwórczy	Forma terenu
	erozja	dolina U - kształtna
wody płynące		delta
	akumulacja	barchan

Zadanie 16. (0 – 4 p.)

Rozpoznaj na rysunku formy polodowcowe powstałe na obszarze pojezierzy w czasie zlodowaceń plejstoceńskich.

Na podstawie: Kotowscy I., W., *Testy dla gimnazjalistów, Geografia*, Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2002.

A – **Narysuj** nad rysunkiem strzałkę wskazującą kierunek nasuwania się lądolodu.

B – Do wymienionych form polodowcowych **dopisz** cyfrę odpowiadającą im na rysunku.

sandr - .....

morena denna - .....

pradolina - .....

morena czołowa - .....

C – **Otocz** pętlą nazwy form, które powstają również wyniku działalności lodowców górskich.

Zadanie 17. (0 – 3 p.)

Uzupełnij luki w zdaniach nazwami sfer Ziemi.

Rozkruszanie skał przez korzenie drzew jest przykładem oddziaływania biosfery na .....

Jaskinie i doliny powstały w wyniku oddziaływania ..... na .....

Wzrost zawartości dwutlenku węgla i siarkowodoru w powietrzu spowodowany wybuchem wulkanu, to przykład oddziaływania ..... na .....

Zadanie 18. (0 – 2 p.)

Podkreśl te elementy środowiska geograficznego, które są składnikami antroposfery.

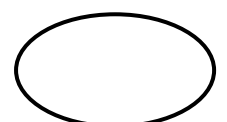
- kamieniołomy
- hałdy
- mierzeje
- meandry
- autostrady
- klify
- poldery
- wąwozy

Zadanie 19. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź.

Zestaw zawierający tylko czynniki klimatotwórcze to:

- A – rozkład lądów i mórz, wysokość nad poziomem morza,
- B – ciepłe i zimne prądy morskie, zachmurzenie i opady,
- C – opady atmosferyczne i ukształtowanie powierzchni,
- D – szerokość geograficzna i wilgotność powietrza.

Zadanie 20. (0 – 3 p.)

Oceń prawdziwość każdego zdania. Przy zdaniach prawdziwych **wpisz** literę P, a przy zdaniach fałszywych literę F.

- Troposfera nad równikiem jest grubsza niż nad biegunem. ....
- W strefie zwrotnikowych wyżów opady atmosferyczne są bardzo duże. ....
- Najwyższe temperatury powietrza na Ziemi notuje się w rejonie równika. ....

Zadanie 21. (0 – 1 p.)

Wybierz odpowiedź. Na mapie Polski strzałką zaznaczono kierunek wiatru w pierwszym dniu kalendarzowej jesieni. Na tej podstawie można stwierdzić, że:

- A – na północy Polski było niższe ciśnienie atmosferyczne niż na południu,
- B – jesienią od Bałtyku zawsze wieją silne wiatry,
- C – na południu Polski było niższe ciśnienie atmosferyczne niż na północy,
- D – w Polsce przeważają wiatry z kierunku północnego.

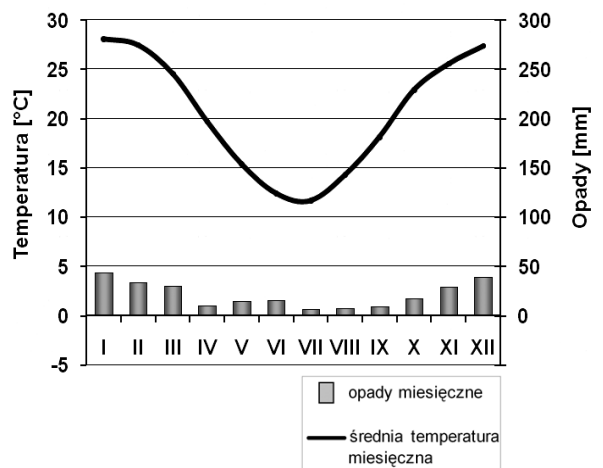
Zadanie 22. (0 – 2 p.)

Dokonaj analizy diagramu klimatycznego.

A – **Oblicz** roczną amplitudę temperatury powietrza.

Odpowiedź: .....

Na podstawie: Pydziński B., Zajac S., *Klimatologia w szkole*, WSiP, 1980 r.

B – **Wybierz** odpowiedź.

Wykres przedstawia warunki klimatyczne panujące na:

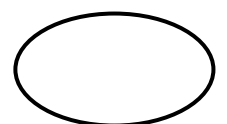
- A – stepach Azji Środkowej,
- B – półpustyniach w Australii,
- C – sawannie w Sudanie,
- D – preriach w Ameryce Północnej.

Zadanie 23. (0 – 2 p.)

Połącz w pary formację roślinną z zestawem typowych dla niej gatunków roślin.

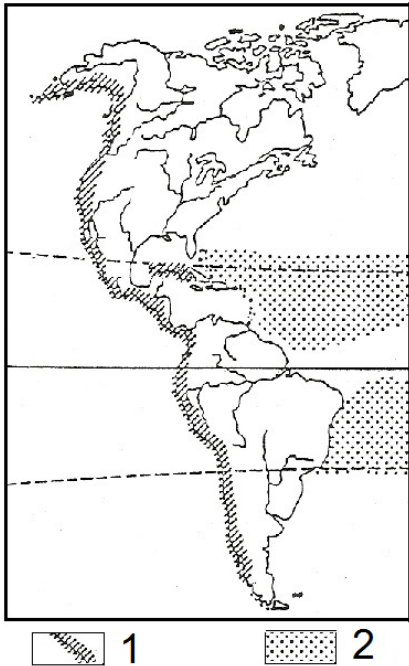
1. sawanna	A. świerki, modrzewie
2. makia	B. karłowate brzozy i wierzby
3. tajga	C. baobaby, akacje
4. tundra	D. cedry, oleandry

1. .... 2. .... 3. .... 4. ....

Zadanie 24. (0 – 2 p.)

Na fragmencie mapy świata wyróżniono dwa obszary. **Wybierz** odpowiedzi.

A - Ukośnymi kreskami (1) zaznaczono obszary występowania:

- A – wysokich opadów,
- B – trzęsień ziemi,
- C – wybrzeży fiordowych,
- D – wysokich temperatur.

B - Powierzchnia zakropkowana (2) to obszar występowania:

- A – pasatów,
- B – wiatrów zachodnich,
- C – stref ciszy,
- D – monsunów.

Na podstawie: C1990 by the International Geographical Union.
Commission on Geographical Education.

Zadanie 25. (0 – 2 p.)

Z każdego zestawu **wybierz** jeden element niespełniający kryterium przyporządkowania.

Skreśl go i **wyjaśnij**, dlaczego nie pasuje do pozostałych.

- halny, regiel górny, kosodrzewina, turnie,

Wyjaśnienie .....

- tajfun, tsunami, cyklon, huragan

Wyjaśnienie .....

Zadanie 26. (0 – 2 p.)

Wybierz odpowiedzi.

- Gołoborza są atrakcją:

- A – Świętokrzyskiego PN,   B – Biebrzańskiego PN,
- C – Tatrzańskiego PN,   D – Poleskiego PN.

- Połoniny podlegają szczególnej ochronie w:

- A – Karkonoskim PN,   B – PN Gór Stołowych,
- C – Bieszczadzkim PN,   D – Ojcowskim PN.

